

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Педагогічний інститут

Кафедра початкової освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор

з науково-методичної та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

“ 30 ” 01 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Дитяча література з методикою навчання»

для студентів

спеціальності 013 Початкова освіта
освітнього рівня другого (магістерського)
освітньої програми 013.00.01 «Педагогіка і методика початкової освіти»

Київ – 2020 рік

Розробники:

Паламар Світлана Павлівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти, кафедра початкової освіти Педагогічного інституту

Викладачі:

Паламар Світлана Павлівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти, кафедра початкової освіти Педагогічного інституту

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри початкової освіти
Протокол № 8 від «20» 01 2020 року

Завідувач кафедри Г.Л. Бондаренко

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
013.00.01 «Початкова освіта»

«21» 01 2020 р.

Гарант освітньо-професійної програми 013.00.01 «Початкова освіта»

 Г.Л. Бондаренко

Робочу програму перевірено

«22» 01 2020 р.

Заступник директора М.А. Машовець

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» _____ 20__ р. Протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» _____ 20__ р. Протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» _____ 20__ р. Протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» _____ 20__ р. Протокол №__

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формою навчання
	заочна форма навчання
<i>«Дитяча література з методикою навчання»</i>	
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів / годин	
Курс	5
Семестр	10
Кількість змістових модулів із розподілом:	
Обсяг кредитів	4
Обсяг годин, в тому числі:	120
Аудиторні	16
Модульний контроль	
Лекцій	4
Семінарських	2
Практичних	10
Самостійна робота	104
Семестровий контроль	
Форма семестрового контролю	залік

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є: розкриття наукових концепцій дидактико-методичних понять, методів і технологій ознайомлення з літературними творами для дітей; сприяння розвитку фахової компетентності майбутнього вчителя, зорієнтованого на літературний розвиток учнів; формування культури читання у майбутніх учителів початкової школи; оволодіння практичними методами щодо ознайомлення молодших школярів з художніми творами; розкриття сутності процесу навчання літературного читання в початковій школі відповідно до Державного

стандарту; висвітлення сучасних наукових концепції, понять, методів і технології навчання літературному читанню; оволодіння студентами практичними вміннями проведення уроку літературного читання.

Завдання вивчення навчальної дисципліни:

Формувати й розвивати:

- здатність застосовувати сучасні інноваційні методики, технології навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи (ЗК 1);
- здатність спілкуватися державною на офіційно-діловому рівні (ЗК 4);
- здатність здійснювати рефлексивні процеси, творчо підходити до організації освітнього процесу в початковій школі (ЗК 10);
- здатність до застосування знань, умінь і навичок із циклу професійно-наукових дисциплін, що є основою побудови змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (ФК 1);
- здатність до розвитку здобувачів початкової освіти на основі знань та умінь про їхні вікові, індивідуальні особливості та соціальні чинники розвитку (ФК 2);
- здатність до проектування, організації, оцінювання, рефлексії та корегування освітнього процесу в початковій ланці освіти (ФК 3);
- здатність розв'язувати стандартні та проблемні методичні задачі під час навчання учнів освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти (ФК 4);
- здатність застосовувати комунікативні знання, навички, вміння, настанови, стратегії й тактики комунікативної поведінки (ФК 5).

2. Результати навчання за дисципліною

- знати зміст нормативних документів, що регламентують початкову освіту (ПРН 1);
- знати методичні системи навчання учнів початкової школи освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти (ПРН 3);
- володіти уміння й навички, що становлять теоретичну основу освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти, під час розв'язування професійно-зорієнтованих задач (ПРН 4);
- проектувати процес навчання з предмету у вигляді календарно-тематичного планування для певного класу, теми (ПРН 7);
- моделювати процес навчання учнів початкової школи певного предмету: розробляти проекти уроків, методику роботи над окремими видами завдань (ПРН 8);
- прогнозувати, проектувати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітнього процесу початкової школи на засадах етики професійного спілкування, мовленнєвого етикету (ПРН 12).

3. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для заочної форм навчання

Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт							Модульний контроль
	Аудиторна						Самостійна	
	Усього	Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні		
Змістовий модуль I.								
Програмне, навчально-методичне забезпечення навчального предмета «Літературне читання»								
Тема 1. Особливості Проєкту Державного стандарту початкової загальної освіти Нової української школи (мовно-літературна освітня галузь), змісту програми курсу «Літературне читання».	14	2					22	
Тема 2. Типи уроків літературного читання. Інтегроване тематично-проектне навчання.	12		2					
Тема 3. Методика проведення вправ на формування правильності, швидкості, усвідомленості, виразності читання.	17			2			30	
Тема 4. Основні етапи роботи з художнім твором на уроках літературного читання.	17			2				
Усього	60	2	2	4			52	
Змістовий модуль 2								
Методика роботи з художнім твором на уроках літературного читання								
Тема 5. Аналіз художнього твору на уроках літературного читання.	17	2					30	
Тема 6. Методика читання оповідання. Інтерактивні методи. Методика читання казки і легенди на уроках літературного читання	17			2				
Тема 7. Розроблення сценаріїв інтегрованих уроків літературного читання поезії, оповідання, казки із застосуванням Smart- дошки; створення казки за поданою схемою розгортання подій	14			2			22	
Тема 8. Методика позакласного читання	10			2				
Усього	60	2		6			52	
Разом	120	4	2	10			104	

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I.

Програмне, навчально-методичне забезпечення навчального предмета «Літературне читання»

Лекція 1

Тема 1. Особливості Державного стандарту початкової загальної освіти Нової української школи (мовно-літературна освітня галузь), змісту програми курсу «Літературне читання»

Державний стандарт початкової загальної освіти Нової української школи (мовно-літературна освітня галузь). Структура оновленої програми з літературного читання. Зміст пояснювальної записки. Мета і завдання літературного читання. Сутність поняття «читацька компетентність». Принципи визначення змісту літературного читання. Сутність тематично-жанрового, естетичного, літературознавчого, комунікативно-літературного принципів упорядкування змісту. Змістові лінії програми. Особливості змін до програми «Літературне читання» (2019) у порівнянні з програмою 2018 року. Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів із літературного читання.

Основні поняття теми: Державний стандарт, шкільна програма, літературне читання, читацька діяльність, читацька компетентність, змістові лінії.

Рекомендована література:

Основна: 1; 5; 6

Додаткова, інтернет-ресурси: 1; 3; 4; 5

Семінарське заняття 1

Тема 2. Типи уроків літературного читання. Інтегроване тематично-проектне навчання

Типи уроків читання і вимоги до їх побудови. Варіативність побудови уроків читання за О.Я. Савченко: уроки вивчення творів одного жанру (вірша, оповідання, казки, легенди та ін.); уроки-сходинки до монографічного вивчення творчості письменника; уроки-інсценізації; уроки з ігровим сюжетом; уроки, на яких поєднуються різні види мистецтв (образотворче мистецтво, поезія, музика, вишивка); уроки-роздуми; інтегровані уроки; уроки-діалоги; уроки розвитку літературних здібностей; узагальнювальні уроки.

Основні поняття теми: урок літературного читання, вимоги до уроку літературного читання, типи уроків літературного читання.

Рекомендована література:

Основна: 1, 3, 5, 6

Додаткова: 1, 6

Практичне заняття 1

Тема 3. Методика проведення вправ на формування правильності, швидкості, усвідомленості, виразності читання

Види читання (голосне, мовчазне), їхнє значення. Якості повноцінної навички читання (правильність, швидкість, усвідомленість, виразність). Орієнтовні програмні вимоги до темпу читання. Критерії вимірювання та оцінювання швидкості читання. Критерії визначення розуміння прочитаного. Методика підготовки учнів до виразного читання тексту. Методика вивчення рівня сформованості навички читання.

Методика проведення вправ на формування правильності читання. Методика проведення вправ на формування швидкості читання. Методика проведення вправ на формування усвідомленості, виразності читання.

Основні поняття теми: читання як мовленнєва діяльність, навичка читання, якості читання, правильність читання, швидкість читання, усвідомленість читання, виразність читання, методика проведення вправ.

Рекомендована література:

Основна: 1, 5, 6

Додаткова: 1, 2, 3, 4, 5, 6

Практичне заняття 2

Тема 4. Основні етапи роботи з художнім твором на уроках літературного читання

Етап «до читання твору»: зняття труднощів техніки читання, підготовка до сприймання емоційно-естетичного змісту твору. Етап «у ході читання»: цілісне сприймання твору, повторне перечитування та аналіз, вторинний синтез. Етап «після читання»: включення прочитаного твору в систему раніше опрацьованих шляхом порівняння їх за змістом, художніми образами, засобами, настроєм.

Основні поняття теми: художній твір, художній образ, художній засіб.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 5

Додаткова: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

Змістовий модуль 2

Методика роботи з художнім твором на уроках літературного читання

Лекція 2

Тема 5. Аналіз художнього твору на уроках літературного читання

Зміст поняття «аналіз художнього твору». Проблема шкільного аналізу художнього твору. Літературно-методичний аналіз тексту. Жанрова специфіка аналізу художнього твору. Види аналізу художнього твору на уроках літературного читання: услід за автором, пообразний, проблемно-тематичний, комбінований.

Основні поняття теми: аналіз художнього твору, види аналізу: услід за автором, проблемно-тематичний, пообразний, комбінований.

Рекомендована література:

Основна: 1, 3

Додаткова: 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10

Практичне заняття 3

Тема 6. Методика читання оповідання. Методика читання казки і легенди на уроках літературного читання

Жанрові особливості оповідання. Схема аналізу оповідання, в основі якого лежить вчинок. Ідеограма аналізу оповідання. Методика проведення бесід: вступної, аналітичної, узагальнювальної. Складання плану. Різні види переказу змісту твору. Робота з ілюстраціями до оповідання.

Жанрові особливості казки та легенди. Види казок. Спільні та відмінні ознаки легенди і казки. Вимоги програми до літературного читання легенд і казок. Місце казок та легенд у змісті підручників «Літературне читання». Розроблення фрагментів уроків літературного читання легенд та казок.

Основні поняття теми: оповідання як жанр, схема аналізу, ідеограма аналізу, вступна бесіда, аналітична бесіда, узагальнювальна бесіда, план до переказу художнього твору, види переказу; казка як жанр, легенда як жанр, види казок, вимоги до читання казок, вимоги до читання легенд.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3

Додаткова: 3, 4, 6, 7, 8

Практичне заняття 4

Тема 7. Розроблення сценаріїв уроків літературного читання поезії, оповідання, казки із застосуванням Smart- дошки; створення казки за поданою схемою розгортання подій

Визначення можливостей підручників «Літературне читання» для проведення уроків «синтезу мистецтв» (наявність пісень, репродукцій картин, пісень-ігор, віршів, покладених на музику). Практичне виконання завдань на створення казки за поданою схемою. Обговорення змісту статей, у яких розкривається проблема використання різних видів мистецтв на уроках літературного читання. Перегляд зразків уроків і складання плану уроку із використанням на уроці літературного читання музики, живопису.

Основні поняття теми: урок синтезу мистецтв, схема казки, Smart-дошка, образно-сміслова презентація.

Рекомендована література:

Основна: 1, 5, 6

Додаткова: 6, 9

Практичне заняття 5

Тема 8. Методика позакласного читання

Методика позакласного читання в підготовчий, початковий та основний періоди. Підготовка вчителя до уроків позакласного читання. Вимоги до уроків позакласного читання. Планування, структура і методика уроків позакласного читання в початковій школі. Види уроків позакласного читання.

Основні поняття теми: позакласне читання, урок позакласного читання, види уроків позакласного читання, вимоги до уроків позакласного читання.

Рекомендована література:

Основна: 1, 5, 6

Додаткова: 1, 9

5. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Види діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1	
		Кіл-сть одиниць	Макси-мальна кіл-сть балів
Відвідування лекцій	1	2	2
Відвідування семінарських занять	1	1	1
Відвідування практичних занять	1	5	5
Робота на семінарському занятті	10	1	10
Робота на практичному занятті	10	5	50
Виконання завдань для самостійної роботи	15	4	60
Разом			128
Максимальна кількість балів		128	
Розрахунок коефіцієнта		1,28	

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
Змістовий модуль 1			
1	Діагностика рівня сформованості навички читання 1. Опрацювати матеріали щодо особливостей оцінювання на уроках літературного читання: - Ключові тези орієнтовних вимог до оцінювання навчальних досягнень учнів 1-4 класів (Наказ МОН від 19.08.2016 № 1009 "Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 21.08.2013 №1222") та методичних рекомендацій до оновлених програм початкової школи (1-4 клас). - Фролова Л.А. О тестах по литературному чтению / Л.А. Фролова // Начальная школа. – 2012. – №7. – С.26-30. 2. На основі опрацьованого матеріалу підготувати тексти та тести до них для перевірки усвідомленості прочитаного.	25	15

2	<p>Особливості структури інтегрованого уроку літературного читання</p> <p>I. Опрацювати посібники і статті: Опрацювати посібник «Інтегровані уроки в початковій школі 1 – 4 класи» за посиланням: http://bookland.com/download/r/rk/rk-intu14/sample.pdf Науменко В.О. Урок читання в початкових класах / В.О. Науменко // Початкова освіта. – 2009. – № 43. – С. 3 – 5. Первова Г.М. Чтение как универсальная деятельность младшего школьника / Г.М. Первова // Начальная школа. – 2013. – № 1. – С.11. Савченко О. Я. Методика читання у початкових класах : посіб. для вчителя / О. Я. Савченко. – К. : Освіта, 2007. – 334 с. Сформулювати вимоги до інтегрованого уроку літературного читання.</p>	27	15
Разом за змістовим модулем I		52	30
Змістовий модуль II			
3	<p>Розроблення сценаріїв інтегрованих уроків літературного читання поезії, оповідання, казки із застосуванням Smart-дошки.</p> <p>Розробити сценарії інтегрованих уроків літературного читання поезії, оповідання, казки із застосуванням Smart-дошки.</p>	25	15
4	<p>Методика позакласного читання</p> <p>I. Опрацювати визначені джерела й на їх основі сформулювати вимоги до уроків позакласного читання в 1,2,3,4 класах.</p> <p>1. Захарійчук М.Д., Науменко В.О. Книжка для вчителя. Методика роботи за «Букварем» М.Д. Захарійчук, В.О. Науменко // М.Д. Захарійчук, В.О. Науменко. – К. : Грамота, 2012. – С.39-40, 46, 65, 81, 95, 110, 126,139, 154, 166, 178, 191, 206, 220. 2. Мовчун А.І. З піснею сміявся, плакав і журився...(До 100- річчя з дня народження Андрія Малишка) / А.І. Мовчун // Початкова школа. – 2012. – №11. – С.58-61. 3. Ткачук Г. Твори Григора Тютюнника у духовному становленні молодшого школяра (Позакласне читання) / Г. Ткачук // Початкова школа. – 2012. – №4. – С. 14 – 17. 4. Ткачук Г. Уроки літературного читання за творами Лесі Українки як засіб формування читацької самостійності / Г.Ткачук // Початкова школа. –2011. – №2. – С.20-25. 5. Трунова В. Методика позакласного читання в основний період / В. Трунова // Початкова школа. – 2012. – №7. – С.51–57. 6. Трунова В. Методика позакласного читання в підготовчий і початковий періоди/ В. Трунова// Початкова школа. –2011. – № 10.–С.20–23.</p>	27	15
Разом за змістовим модулем		52	30
Усього:		104	60

6.3. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100 – 90
Дуже добре	82 – 89
Добре	75 – 81
Задовільно	69 – 74
Достатньо	60 – 68
Незадовільно	0 – 59

7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом 120 год.: лекції – 4 год., практичні заняття – 10 год., семінарські заняття – 2 год., самостійна робота – 104 год.

Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II		
Назва модуля	Програмне, навчально-методичне забезпечення навчального предмета «Літературне читання»		Методика роботи з художнім твором на уроках літературного читання		
Кількість балів за модуль	64		64		
Лекції	1		2		
Теми лекцій	Особливості Проекту Державного стандарту початкової загальної освіти Нової української школи (мовно-літературна освітня галузь), змісту програми курсу «Літературне читання» (1 б.).		Аналіз художнього твору на уроках літературного читання (1 б.).		
Семінари	1				
Теми семінарських занять	Типи уроків літературного читання. Інтегроване тематично-проектне навчання (11 б.).				
Практичні	1	2	3	4	5
Теми практичних занять	Методика проведення вправ на формування правильності, швидкості, усвідомленості, виразності читання (11 б.).	Основні етапи роботи з художнім твором на уроках літературного читання (11 б.).	Методика читання оповідання. Інтерактивні методи. Методика читання казки і легенди на уроках літературного читання (11 б.).	Розроблення сценаріїв інтегрованих уроків літературного читання поезії, оповідання, казки із застосуванням Smart- дошки; створення казки за поданою схемою розгортання подій (11 б.).	Методика позакласного читання (11 б.).
Самостійна робота	Особливості Проекту Державного стандарту початкової загальної освіти Нової української школи (мовно-літературна освітня галузь), змісту програми курсу «Літературне читання» (15 б.).	Методика проведення вправ на формування правильності, швидкості, усвідомленості, виразності читання. (15 б.).	Аналіз художнього твору на уроках літературного читання. (15 б.).		Розроблення сценаріїв інтегрованих уроків літературного читання поезії, оповідання, казки із застосуванням Smart- дошки; створення казки за поданою схемою розгортання подій (15 б.).

Усього за змістові модулі: 128 б. РК –1,28

8. Рекомендовані джерела

Основні

1. Качак Т. Українська література для дітей та юнацтва : підруч. / Т. Качак. – К. : ВЦ «Академія», 2018. – 2-ге вид. – 352 с.
2. Качак Т. Б., Круль Л. М. Зарубіжна література для дітей : підруч. / Т. Качак., Л.М. Круль. – К. : ВЦ «Академія», 2014. – 2-ге вид. – 416 с.
3. Марко В. Аналіз художнього твору : навч. посіб. / В. Марко. – К. : ВЦ «Академія», 2015. – 2-ге вид. – 256 с.
4. Руснак І. Є. Український фольклор. 2-ге видання, стереотипне / І.Є. Руснак. – К. : ВЦ «Академія», 2012. – 2-ге вид. – 304 с.
5. Хрестоматія сучасної української дитячої літератури для читання в 1, 2 класах серії «Шкільна бібліотека» / укладач Стус Т.В. – Львів : Видавництво Старого Лева, 2016. – 160 с.
6. Хрестоматія сучасної української дитячої літератури для читання в 3, 4 класах серії «Шкільна бібліотека» / укладач Стус Т.В. – Львів : Видавництво Старого Лева, 2016. – 192 с.

Додаткові

1. Кодлюк Я. Розповіді про письменників : посіб. для вчителя початкових класів. / Я.П. Кодлюк, Г.С. Одинцова. – 3-те вид. – Тернопіль : Підручники-посібники, 2001. – 120 с.
2. Науменко В. О. Літературне читання : підруч. для 2-го кл. / В.О. Науменко. – К. : Генеза, 2012. – 160 с.
3. Науменко В.О. Літературне читання : підруч. для 3-го кл. / В.О. Науменко. – К. : Генеза, 2013. – 178 с.
4. Науменко В.О. Літературне читання : підруч. для 4-го кл. / В.О. Науменко. – К. : Генеза, 2015. – 176 с.
5. Науменко В.О. Уроки літературного читання в 2 класі : метод. посіб. для вчителя / Віра Науменко. – К. : Генеза, 2013. – 280 с.
6. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти : підруч. / О.Я. Савченко. – К. : Грамота, 2012. – 502 с.
7. Савченко О. Я. Літературне читання : підруч. для 3-го кл. / О.Я. Савченко. – К. : Освіта, 2013. – 178 с.
8. Савченко О. Я. Літературне читання : підруч. для 4-го кл. / О.Я. Савченко. – К. : Освіта, 2015. – 192 с.
9. Українська дитяча література. Хрестоматія / упоряд. Л. Козачок. – К. : Вища школа, 2002. – 519 с.
10. Савченко О. Я. Літературне читання : підруч. для 2-го кл. / О.Я. Савченко. – К.: Освіта, 2012. – 160 с.

9. Додаткові інтернет-ресурси

1. Державний стандарт початкової загальної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>

2. Ключові тези орієнтовних вимог до оцінювання навчальних досягнень учнів 1-4 класів (Наказ МОН від 19.08.2016 № 1009 "Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 21.08.2013 №1222") та методичних рекомендацій до оновлених програм початкової школи (1-4 клас) (Лист МОН України від 17.08.2016 №1/9-437). – Режим доступу : <http://old.mon.gov.ua/ru/about-ministry/normative/6026->

3. Оновлені програми для початкової школи 2019–2020 н.р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/pochatkova-shkola/onovleni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli-1-4-klasiv>

4. Хрестоматія сучасної української дитячої літератури для читання в 1, 2 класах серії «Шкільна бібліотека» / укладач Стус Т.В. – Львів : Видавництво Старого Лева, 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/pochatkova/hrestomatiya_u-kr-lit-1-2klass.pdf

5. Хрестоматія сучасної української дитячої літератури для читання в 3, 4 класах серії «Шкільна бібліотека» / укладач Стус Т.В. – Львів : Видавництво Старого Лева, 2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/pochatkova/hrestomatiya_u-kr-lit-3-4klass.pdf